

АНГЕЛ КАРАЛИЙЧЕВ

МЪДРИ ДУМИ

chitanka.info

Един сиромаш човек се хванал на работа в една ковачница и се трудил цели двайсет години. Най-сетне решил да си ходи и рекъл на ковача:

— Дай да си оправим сметките, защото трябва да си ида у дома и да видя какво е станало.

Ковачът го помолил:

— Аз свикнах с теб, както бащата свиква с чедото си. Постои още някоя и друга година! Ти ми беше дясната ръка в ковачницата.

— Не мога — отвърнал работникът, — когато тръгнах от село, оставих младата си невеста. Тя ми се закле да ме чака двайсет години. Ще си ходя вече, защото, ако и тая година не се върна, невестата ми ще напусне къщата ми.

— Тръгвай, щом като е тъй — рекъл ковачът, — но ела по-напред да ти броя парите.

Отвел ковачът работника в една потайна стая, отключил едно сандъче и изкарал от вътре три жълтици.

— Ти ми беше верен човек, затуй искам да ти платя добре. Но аз не съм богат. С чука и наковалнята човек не може да спечели много пари. Тук съм скътал три жълтици. Вземи ги и трите. Не са много, но знай, че ти ги давам от сърце. Ако някога ти потрябвам, пак ела. Готов съм да ти отстъпя и ковачницата си.

Работникът се навел и прибрал трите жълтици. Простил се с ковача и тръгнал към село. Както вървял по пътя, настигнали го трима пътници — двама по-млади, с цървули, а третият, старец с побеляла глава, щъпукал по чехли. Младите попитали работника откъде иде, каква работа е вършил и колко е спечелил. Работникът се разговорил с тях, а старецът мълчал, нищичко не продумвал, само от време на време, като слушал какво си приказват птичките по крайпътните клончета, се усмихвал под мустак.

— Какъв е този мълчалив старец? — попитал ковашкият работник.

— Баща ни е — отвърнали двамата млади мъже.

— Ами защо се усмихва под мустак?

— Той разбира езика на птиците и навярно слуша какви смешни работи си хортуват ония пилци, дето са кацнали по клоните над пътя.

— Ами защо мълчи? — повторно попитал работникът.

— Защото за всяко отваряне на устата трябва да му се плаща.

— Колко взема?

— За две-три думи иска жълтица.

Работникът с трите жълтици в джоба си помислил: „Аз съм беден човек, няма да осиромашея повече, ако дам на този брадат човек една жълтица. Поне ще го чуя какво приказва“.

Извадил от джоба си една от трите жълтици и я подал на стареца.

Тогава старецът си отворил устата и продумал:

— Мътна вода да не газиш!

И пак млъкнал.

Продължили пътя си. Работникът вървял подир стареца, гледал как се подпира на една чепата тояга, и си мислел: „Чуден старец! Гласовете на птиците разбира и за всяко отваряне на устата взема жълтица. Какво ли ще каже, ако му дам и втората жълтица?“

И пак бръкнал в джоба си.

Старецът поел втората жълтица и проговорил:

— Видиш ли някъде да се вият орли, иди да разбереш какво има!

И пак млъкнал. Работникът се почесал по врата и си рекъл наум: „Гледай какви думи казва! Колко пъти съм гледал орли да се вият, но никога не съм се отбивал от път да видя какво има. Я да дам и третата жълтица — каквото с една жълтица, такова и без нея“.

За трети път бръкнал в джоба си и подал последната златна пара.

Старецът я поел и продумал:

— Преди да сториш нещо, брой до двайсет и пет.

Повървели още малко четиримата заедно, спрели на един кръстопът и се разделили. Бащата и синовете поели нагоре, а ковашкият работник — надолу, към своето село. Стигнал до една река. Тя била дълбока и мътна. Влачела горска шума, дървета и грозно бучала. Работникът си спомнил първите думи на мълчаливия старец и не посмял да нагази мътната вода. Седнал на брега, измъкнал от торбата си хляб да похапне.

— Сетне — рекъл си — ще диря мост или брод.

По едно време по пътя затрополил конник. Пристигнал един търговец на бял кон.

— Хей, побратиме — викнал търговецът, — защо не минаваш отвъд?

— Не смея да газя мътна вода.

„Ей че дивак!“, помислил си търговецът и смушкал коня.

Конят се хвърлил в дълбоката вода. Силното течение повлякло и добичето, и търговеца надолу. В един въртоп търговецът изведнъж потънал и се удавил. Конят, като усетил, че му олекнало, се обърнал назад и се измъкнал на брега мокър вир-вода. Работникът отишъл, хванал коня, яхнал го, слязъл надолу край реката, намерил мост, минал отвъд и препуснал към село. Като минавал край една зашумена долчинка, видял, че над нея се вият три големи орела.

„Чакай да видя какво има в тая долчинка“, рекъл си конникът, слязъл от коня и се мушнал в шумака. На едно потулно място намерил двама мустакати хора — мъртви. До тях видял кожена торба с жълтици. Мъртвите били разбойници. През нощта били обрали някого, дошли в долчинката, да си поделят плячката, но не могли да се спогодят, измъкнали пищовите и се изпотрепали.

Нашият пътник прибрал торбата, мушнал в пояса си един от пищовите и продължил пътя си. Надвечер стигнал пред своята къща. Бутнал пътната врата, влязъл, скочил от коня, вързал го под стряхата и тръгнал към къщи. Преди да пристъпи вътре, рекъл си:

— Я да зърна през прозореца какво прави жена ми.

Прозорецът бил отворен. Вътре било светло. Насред къщи имало наредена трапеза. На трапезата седели двама души: жена му и един мъж — гърбом към прозореца. Като видял мъжа, ковашкият работник изтръпнал. Помислил си: „Каква невярна жена! Клетва даде да не се жени, додето се върна, а е прибрала чужд мъж в къщата ми!“

Измъкнал пищова и го насочил да гръмне и двамата. Но тъкмо в туй време му минали през ума думите на стареца, купени с последната жълтица: „Преди да сториш нещо, брой до дваисет и пет“.

— Ще броя до дваисет и пет — рекъл си, — сетне ще гръмна, те няма да побегнат.

Почнал да брой. Докато броял, мъжът, дето бил вътре, се обърнал към жената и рекъл:

— Мале, утре тръгвам да диря татя по света. Домъчня ми за него. Колко години минаха, откак е излязъл?

— Станаха вече дваисет години, сине. Когато баща ти замина, ти беше детенце на три месеца.

„Брей, какво щях да направя, ако не бях преброил до дваисет и пет!“, прехапал устни гостенинът и викнал през прозореца:

— Сине, жено, ставайте да ме посрещнете!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.